

Paár Ádám

A liberális kentaur

Az FDP, a német liberális párt bejelentette a kivonulását a koalíciós tárgyalásról. Elemzésünkben bemutatjuk, hogy ez a gesztus értelmezhető úgy is, mint visszatérés az FDP hagyományos, 2000-es évek előtti szociokulturális bázisához.

Úgy tűnik, Angela Merkel alaposan ráfázott a Bundestag-ba Christian Wolfgang Lindner vezetésével visszakerült Német Szabad Demokrata Párttal (FDP). A liberális párt bejelentette a kivonulását a koalíciós tárgyalásról. A Kereszténydemokrata Unió (CDU) és a kancellár csapdába került: a szociáldemokraták deklarálták, hogy ellenzékben maradnak, ám most az FDP is elhatárolódott a CDU-tól a „jobb inkább nem kormányozni, mint rosszul kormányozni” jelszavával. Az FDP az előző ciklust a Bundestag-on kívül töltötte, és a legutóbbi választáson a szavazatok 10,7%-ával jutott vissza a parlamentbe. Érthető, hogy a német liberális párt nem kívánja kockáztatni frissen visszaszerzett presztízsét, valamint több évtized szívós munkáját azzal, hogy részese legyen egy kilátástalan, belső ellentétekkel terhelt koalíciónak.

Az FDP népszerűsége meglehetősen hullámzott az elmúlt két évtizedben. A párt két korábbi vezetője, Guido Westerwelle és Philipp Rösler elkötelezték a pártot egy angolszász típusú, szabadpiaci, neoliberális gazdaság- és társadalomfilozófia mellett. Persze, ennek a fordulatnak voltak előzményei az 1980-as években, de az igazi kiteljesedés az 1990-es évek végén történt, Westerwelle megválasztását követően. A korszellemnek megfelelő szabadpiaci liberális ideológiát egy populáris fordulat egészítette ki: az FDP [„nagyvárosi offenzívája”](#) 2004-2007 között azt eredményezte, hogy a párt elmélyítette támogatottságát a nagyvárosok lakosainak körében, nem utolsósorban azért, mert a „Großstadtoffensive” során keresték a kapcsolatot a nagyvárosi lakosság különböző csoportjaival, és számára fórumokat biztosítottak.

0670/320-52-60

info@meltanyossag.hu

A párt kifejezetten lakosságbarát – ma sokan lekicsinylően úgy mondanák: „populista” – módon fogta fel a választók mobilizálását, érdekeik kanalizálását: a „Tíz lépés a sikeres FDP-ért a nagyvárosokban” című dokumentum szerzői úgy vélték, a pártot el kell vinni oda, „ahol az emberek vannak”. Ez a közvetlenség, párosulva a nagy jobb- és baloldali gyűjtőpártok elszíntelenedésével, hagyományos csatornáik és háttorszáruk (egyházak, szakszervezetek, ifjúsági egyletek) részleges elszürkülésével együttesen az FDP nagyvárosi támogatottságának növekedését eredményezték.

Az FDP megízlelte a parlamenten kívüliség gyümölcsét, és a párt vezetői nem kívánnak ismét beleesni abban a hibába, hogy a kiváló szervezés és mozgósítás, az emberek ügyeire reflektáló szakpolitikai irányultság előnyeit elégetik egy rossz kormányzás máglyáján. Christian Lindner nem akarja megismételni a Westerwelle-féle utat, aki a kormányon alkancellárként és külügyminiszterként ledolgozta a párt frissen szerzett népszerűségét.

Látszólag az FDP és a CDU között a [menekültkérdés és integráció](#) a legkényesebb ütközőpont. Felszínesen nézve hajlamosak lennénk azt mondani: az FDP meg akarja lovagolni a menekült-(és bevándorlás)ellenességet, amely láthatóan egész Európában hoz a konyhára. Ám ez csak részigazság. Valójában az FDP bázisa megalakulásától (1948) kezdve a kisvárosok és falvak világához kötődött. Ez a német liberalizmus háttországa. Nyilvánvaló, hogy ezek a kisközösségek attitűdjükben kulturálisan konzervatívabbak, mint a nagyvárosok, főleg Berlin és Hamburg lakossága. Lindner kritikáját azokkal szemben, akik vonakodnak elfogadni az integrációt, úgy is értelmezhetjük tehát, mint visszatérést az FDP eredeti szociokulturális bázisához, a kisvárosi, falusi kisvállalkozók, kisiparosok, birtokos gazdák világához. Azokhoz, akik ma éppen a globalizáció kárvallottjai! Akik nyitottak a populizmus iránt, de akiket az FDP képes lehet becsatornázni.

Az FDP mindig azoknak a pártja volt, akik túl nemzetiek voltak ahhoz, hogy szociáldemokraták legyenek, és túl szociálisak, hogy konzervatívoknak hívják magukat. A párt ma is furcsa kentaur-szerű képződmény: vállalja a melegjogokat, ám a párt szociológiai alapja konzervatív, ideológiája szabadpiac-párti, ám olykor euroszeptikus nézetek is hangot kapnak benne. Akár Geert Wilders is lehetne –

társadalom- és gazdaságfilozófiája alapján – a párt vezetője! Furcsa módon az FDP, különösen nemzeti liberális frakciója a nagy gyűjtőpártok mellett úgy tűnik fel, mint protest párt, és e tekintetben hasonlatos az AfD-hez. Az FDP ellenzékben nagyobb szívességet tesz Merkelnek, mint kormányon: a moderáltabb FDP elszívhatja az AfD bázisának nagy részét.

